

بررسی تأثیر عوامل کالبدی و اجتماعی بر میزان زیست پذیری شهری در فضاهای مسکونی (نمونه موردی: تهران)

امیر محمد مظلوم^۱، معصومه هدایتی مرزبالی^{۲*}

۱- کارشناسی ارشد معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت ا. ا. مملی، آمل، ایران، mazlom.amirmohammad@gmail.com

۲- استادیار و عضو هیأت علمی گروه معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت ا. ا. مملی، آمل، ایران، mass.usm@gmail.com

چکیده

در این تحقیق به بررسی عوامل مؤثر کالبدی و اجتماعی بر زیست پذیری مجتمع های مسکونی شهر تهران پرداخته شده است. البته پژوهش های بسیاری بر روی عوامل مختلف مؤثر بر مناطق مسکونی و همچنین تأثیر بر روی زیست پذیری آن ها انجام گرفته است. لیکن تأثیر همزمان کالبدی-اجتماعی بر روی مجتمع های مسکونی با رویکرد زیست پذیری، کمتر اشاره شده و مخصوصاً در شهر تهران که مطالعه موردی این پژوهش می باشد. این تحقیق از نظر هدف، از نوع کاربردی می باشد و جمع آوری اطلاعات از طریق پیمایشی و از روش تصادفی انجام گرفته و جامعه آماری ساکنین و کسبه محله مورد بررسی و سایت مورد نظر بوده که پس از جمع آوری داده ها و اطلاعات، با نرم افزار آماری SPSS مورد آنالیز قرار گرفته است. در طراحی پرسشنامه که سوالات در ۱۲ دسته کلی تقسیم بندی شده اند، متغیرهای مستقل زیست پذیری، کیفیت محیطی فضای باز، کیفیت محیط فضای مسکونی و متغیرهای وابسته، شامل رضایتمندی و سرزندگی بوده و جامعه آماری ۲۵۰ نفر بوده است. نتایج نشان می دهد زیست پذیری بیشترین تأثیر را بر کیفیت محیط مسکونی (۰/۴۰۵) و کمترین تأثیر را بر سرزندگی (۰/۱۱۶) داشته است. همچنین متغیرهای کیفیت محیطی فضای باز (۰/۲۳۲) و رضایتمندی (۰/۲۲۷) در رتبه های دوم و سوم از حیث اثرپذیری از زیست پذیری دارند. همچنین تمام متغیرهای مستقل نام برده در این پژوهش دارای رابطه مستقیم و معناداری با متغیر وابسته هستند و با افزایش تأمین و رعایت هر کدام از آنها، زیست پذیری در مجتمع های مسکونی نیز افزایش خواهد یافت.

کلمات کلیدی: زیست پذیری، عوامل کالبدی-اجتماعی، مجتمع مسکونی، رضایتمندی، سرزندگی، کیفیت محیطی فضای باز، کیفیت محیط مسکونی

۱-مقدمه

مسکن همواره جزء نیازهای اولیه انسان بوده و در طول تاریخ در پی تکامل بشر، مسکن نیز دچار تغییر و تحولات بسیار گردیده است. همواره برقراری تعاملات اجتماعی و انجام فعالیت های فرهنگی- اجتماعی از مهم ترین نقش های فضاهای شهری و بافت مسکونی شهرهای قدیم بود که در سال های اخیر متأسفانه مسائلی همچون افزایش جمعیت، گرانی قیمت زمین و سایر مشکلات